

TURUN KAUPUNGIN KONSERNIOHJEET

LUKU I	2
1. Johdanto	2
2. Soveltamisala.....	2
3. Konserniohjeiden tarkoitus ja tavoite	2
4. Konserniohjeiden käsittely ja hyväksyminen.....	2
5. Konserniohjeiden sitovuus	2
LUKU II	3
6. Määritelmät	3
7. Kaupungin toimielinten toimivallanjako ja yhteisöjen jaottelu	4
8. Hyvä hallintotapa.....	5
9. Valvontavastuu	10
10. Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen merkittävistä toimenpiteistä	10
11. Konserniraportointi ja tavoitteiden asettaminen	11
LUKU III	12
12. Kaupungin yhteisöille tarjoamat keskitetyt konsernitoiminnot ja noudatettavat periaatteet.....	12
13. Rahoitusta ja muuta taloudenpitoa koskevat ohjeet.....	13
14. Maksuliikenne	14
15. Takaukset	15
16. Hankinnat.....	15
17. Henkilöstöpolitiikka.....	15
18. Kaupunkikonsernin tarkastus ja valvonta.....	16
19. Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi	16
20. Tietojen antaminen.....	17
21. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeus.....	17

LUKU I

1. Johdanto

Turun kaupungin konserniohjeet ovat omistajaohjauksen väline. Näiden ohjeiden tavoitteena on Turun kaupunkikonsernin omistajaohjauksen vahvistaminen ja koordinointi. Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan ohjata yhtenäisillä toimintaperiaatteilla.

Turun kaupunkikonsernin omistajaohjauksen lähtökohtana ovat kaupunginvaltuuston määrittelemät tavoitteet ja niiden mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa.

Kuntalaissa (410/2015) tarkastellaan kunnan toimintaa kokonaisuutena. Kunnan toiminta on laajentunut erilaisten julkis- ja yksityisoikeudellisten toimintamuotojen verkostoksi. Kunnan tulee koordinoida kuntakonsernin erilaiset toiminnot ja sitoa näiden tavoitteet kunnan strategisiin tavoitteisiin. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

2. Soveltamisala

Turun kaupungin konserniohjeet koskevat Turun kaupungin tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä.

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa Turun kaupunkikonsernin. Mitä tässä ohjeessa määrätään tytäryhteisöstä, sovelletaan myös Turun kaupungin määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön.

Konserniohjetta tulee noudattaa soveltuvin osin myös Turun kaupungin osakkuusyhteisöjen ohjaukseen.

3. Konserniohjeiden tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella luodaan puitteet Turun kaupungin omistajaohjaukselle. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, Turun kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohjeilla tehostetaan kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Ohjeilla pyritään luomaan yhteiset menettelytavat ja sitouttamaan konserniyhteisöt kaupunkikonsernin yhteisiin tavoitteisiin.

4. Konserniohjeiden käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeet hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Konserniohjeet tulee saattaa hyväksyttäväksi tytäryhteisön yhtiökokoukseen tai, mikäli yhteisömuoto on muu kuin osakeyhtiö, yhtiökokousta vastaavaan toimielimeen.

Konserniohjeet tulee saattaa kaupungin määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen hyväksyttäväksi ja osakkuusyhteisön hallituksen käsittelyyn tiedoksi merkittävänä.

5. Konserniohjeiden sitovuus

Konserniohjeita noudatetaan kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Konserniohjeeseen perustuvaa yksittäistä ohjetta ei saa antaa tai soveltaa siten, että se on ristiriidassa yhteisöä koskevien pakottavien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa.

Konserniohjeet ovat luonteeltaan ohjeellisia, mutta niistä poikkeamiselle tulee olla painava peruste. Lähtökohtaisesti noudattamatta jättäminen voi perustua vain osakeyhtiölain tarkoittamiin vähemmistön suoja säännöksiin, velkojien suoja säännöksiin tai muuhun selkeään osakeyhtiölain tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen.

Konserniohje ei muuta tytär- ja osakkuusyhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Mikäli konserniohjeeseen perustuva yksittäinen ohje on ristiriidassa yhteisöä koskevien yhteisösääntöjen (yhtiöjärjestys, yhtiösopimus tai säännöt), yhteisö- ja kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan yhteisösääntöjä ja pakottavaa lainsäädäntöä.

Mikäli yhteisön johto, yhtiökokousedustaja tai muu konserniohjeen saanut katsoo, että hän ei voi noudattaa konserniohjetta lainvastaisena tai yhteisön edun vastaisena, hänen on ilmoitettava asiasta ja aikeestaan jättää noudattamatta konserniohjetta välittömästi kirjallisesti konserniohjeen antaneelle taholle. Ilmoitukseen on sisällytettävä perustelut sille, miksi ilmoittaja pitää ohjetta lainvastaisena tai yhteisön edun vastaisena.

LUKU II

6. Määritelmät

Turun kaupungin konserniohjeissa tarkoitetaan:

1. konserniohjeilla tätä ohjetta,
2. konserniohjeella konsernijohdon antamaa yksittäistä ohjetta tytäryhteisöille tai kaupunkia eri yhteisöjen toimielimissä edustaville henkilöille,
3. kaupunkikonsernilla (Turku-konsernilla) omistus- ja hallintorakennetta, johon kuuluvat:
 - (1) Turun kaupunki ”konserniemona”
 - (2) tytäryhteisöt
 - (3) tytäryhteisöjen tytäryhteisöt
4. tytäryhteisöllä kaupungin kokonaan omistamaa yhtiötä tai yhtiötä, jossa kaupungilla on määräysvalta (kirjanpitolaki 1 luku 5 § ja osakeyhtiölaki 1 luku 3 §) sekä muuta yhteisöä tai säätiötä, jossa kaupungilla on määräysvalta,
5. osakkuusyhteisöllä osakkuusyritystä, jossa kaupungilla on 20 - 50 %:n omistusosuus ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä (kirjanpitolaki 1 luku 8 §),
6. valvontavastuuhenkilöllä kaupungin viranhaltijaa, jonka tehtävä on valvoa kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön toimintaa ja taloutta, vastaanottaa yhteisön tiedonannot omistajalle sekä raportoida yhteisön toiminnasta konsernijohdolle. Jokaiselle yhteisölle on määrättävä valvontavastuuhenkilö, joka edustaa omistajaa yhteisöön nähden.

7. Kaupungin toimielinten toimivallanjako ja yhteisöjen jaottelu

Kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavaan konserniin kuuluvaan kaupunginhallitukseen kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto, pormestari ja kansliapäällikkö.

Kansliapäälliköllä on toimivalta antaa omistajaohjaukseen koskevia ohjeita ja määräyksiä niissä asioissa, joita ei ole annettu laissa tai Turun kaupungin säännöstyössä muun viranomaisen tehtäväksi.

Kaupunginvaltuusto

- päättää kaupungin omistajapolitiikasta osana kaupunkistrategiaa,
- päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista,
- määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa,
- päättää kaupunkikonsernin omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus

- vastaa kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta,
- vastaa kaupungin toiminnan omistajaohjauksesta sekä
- huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

- huolehtii omistajan puhevallan käyttämisestä ja kaupungin kannanotoista strategisten yhtiöiden yhtiökokouksissa tai muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin sekä ohjeiden antamisesta kaupunkia näissä yhtiöissä ja muissa yhteisöissä edustaville henkilöille,
- nimeää kaupungin edustajat ja tilintarkastajat strategisiksi yhteisöiksi määritettyjen yhteisöjen hallintoelimiin,
- huolehtii strategisiksi yhteisöiksi määritettyjen yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta sekä
- huolehtii kaupunkikonserniin kuuluvan ja muun yhteisön ja säätiön valvontavastuusta.

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt on jaettu strategisiin ja operatiivisiin yhteisöihin.

Strategisissa yhteisöissä yhteiskuntapoliittisilla näkemyksillä on yleensä merkittävämpi rooli yhteisön ohjauksessa ja päätöksenteossa. Muut kuin strategisiksi määritellyt yhteisöt ovat operatiivisia yhteisöjä. Operatiiviset yhteisöt toteuttavat omistajan yhtiölle antamaa tehtävää tehokkaasti ja taloudellisesti.

Turun kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävänä on valvoa ja ohjata tämän ohjeen mukaisesti, että strategiset yhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden, kaupunkistrategian ja omistajapoliittisten linjausten mukaisesti.

Konsernijaosto toimii strategisten yhtiöiden hallitusten nimitysvaliokuntana. Konsernijaosto voi nimetä myös erillisen nimitysvaliokunnan, mikäli yhteisön omistuspohja tai muu syy tätä edellyttää.

Konsernijaosto ohjaa ja valvoo kaupungin strategisia yhteisöjä.

Konsernijaosto ohjaa ja valvoo kaupungin sidosyksiköinä toimivia yhtiöitä kuten omia toimipaikkojaan.

Konsernijaosto määrittelee ja nimeää kaupungin strategiset yhteisöt erillisellä päätöksellä. Strategiset yhteisöt jaetaan niiden toimialasta riippuen viiteen ryhmään:

- Asunto- ja kiinteistöliiketoiminta
- Energia- ja infrastruktuuri liiketoiminta
- Tuotantoliiketoiminta
- Elinkeino- ja osaamisliiketoiminta
- Matkailu- ja kulttuuriliiketoiminta

Toimialakohtaisen jaottelun lisäksi yhteisöt jaetaan niiden taloudellisen riippuvuuden tai liiketoimintaympäristön näkökulmasta kolmeen ryhmään:

- Turun kaupungin merkittävästi rahoittamat yhteisöt
- Monopoliasemassa toimivat yhteisöt
- Markkinoilla toimivat yhteisöt

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää yksittäisen yhteisön toimialakohtaisesta kategoriasta sekä taloudellisen riippuvuuden tai liiketoimintaympäristön perusteella määräytyvästä kategoriasta.

8. Hyvä hallintotapa

1. Noudatettavat arvot

Turku-konsernissa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa ilmaistuja arvoja ja tavoitteita.

2. Yhtiökokous

Yhtiön on pidettävä varsinainen yhtiökokous vähintään kerran tilikauden aikana. Yhtiökokouksen ajankohta on sovittava hyvissä ajoin valvontavastuuhenkilön kanssa ja yhtiökokousmateriaali on toimitettava annetussa määräajassa konsernijaoston käsittelyä varten.

Yhtiökokoukseen osallistuu osakkeenomistajien edustajien lisäksi vähintään hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä toimitusjohtaja.

Yhtiökokous on mahdollista järjestää erityisestä syystä osakkaiden yksimielisenä päätöksenä.

3. Hallitus

Tytäryhteisöjen hallitusten nimeämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Kokoonpanossa huomioidaan yhteisön toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe. Hallituksen koko sopeutetaan yhteisön toimintaan. Hallituksen valinnassa tulee ottaa huomioon yhteisön toimiala ja toiminnan

laajuus sekä yhteisön strateginen merkittävyys kaupungin toiminnassa.

- Hallituksen tulee koostua jäsenistä, joilla on yhteisön toimialan edellyttämä riittävä ja monipuolinen osaaminen, toisiaan täydentävä kokemus sekä kyseisen toimialan, talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.
- Hallituksen jäsenillä tulee olla asiantuntemusta ja kykyä operatiivisen johdon ohjaukseen ja tukemiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla kykyä itsenäiseen päätöksentekoon sekä tasavertaiseen keskusteluun yhtiön toimivan johdon kanssa.
- Hallitusten valinnassa noudatetaan tasa-arvolain 4a § 3 momentin mukaisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa, ellei siitä jouduta perustellusta syystä poikkeamaan.
- Hallitusten valinnassa pyritään siihen, että hallitusten kokoonpanossa on riittävää vaihtuvuutta **turvaten samalla hallitustyöskentelyn jatkuvuus.**
- Hallituksen jäsenellä tulee olla riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen.
- Hallituksilla ei tule olla varajäsenjärjestelyjä.

Hallituksen jäsenen tulee olla riippumaton hoitaessaan tehtävää. Jäsen ei ole riippumaton jos:

- hänellä on vähäistä suurempi toimeksiantosuhte yhteisöön tai hänellä on ollut tällainen viimeisen vuoden aikana,
- hän kuuluu sellaisen toisen yhteisön toimivaan johtoon tai muuhun päättävään elimeen, jolla on merkittävä kilpailuasema tai asiakkuussuhde toimittajayhteisöön tai
- hän kuuluu toimivaan johtoon sellaisessa yhteisössä, jonka hallituksen jäsen kuuluu toimivaan johtoon ensin tarkoitetussa yhteisössä (ristikäinen valvontasuhte).

Hallituksen jäsenten on annettava suostumus tehtävään. Suostumuksen yhteydessä hallituksen jäsenten on täytettävä perustietoilmoitus, jossa ilmoitetaan mm. keskeinen työkokemus, samanaikaiset luottamustoimet ja mahdolliset sidonnaisuudet yhteisöön tai muihin yhteisöihin. Suostumuksen yhteydessä hallituksen jäsenen on annettava myös sitoumus konserniohjeiden noudattamisesta.

Omistajaohjausjohtaja valmistelee konsernijaostolle **kansliapäällikön** esityksen hallituksen kokoonpanoksi. Esityksen valmistelussa huolehditaan siitä, että hallitus koostuu kuntalain tarkoittamalla tavalla riittävän pätevistä henkilöistä.

Hallituksen valitsee yhtiökokous tai muun yhteisön tarkoitusta varten kokoontuva toimielin.

Hallituksen on arvioitava vuosittain omaa työskentelyään ja kokoonpanon muutostarpeita. Strategisten yhteisöjen osalta muutostarpeet saatetaan konsernijaoston käsittelyyn hallitusten nimeämisen yhteyteen. Hallituksen on tiedotettava muutostarpeesta hyvissä ajoin ennen yhtiökokouskutsun käsittelyä konsernijaostossa, jotta omistaja ehtii ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin hallituksen kokoonpanon muuttamiseksi.

Yhteisön on toimintakertomuksessaan ilmoitettava tilikauden aikana pidettyjen hallituksen kokousten lukumäärä ja jäsenten osallistuminen hallituksen kokouksiin.

Hallitusta koskevaa konserniohjeiden kohtaa noudatetaan lähtökohtaisesti myös Turun kaupungin osakkuusyhteisöjen tai muun toimielimen jäsenten nimeämiseen sekä jäsenten nimeämiseen kaikkien sellaisten yhteisöjen hallitukseen tai muuhun toimielimeen, johon Turun kaupungilla on oikeus nimetä jäseniä. **Operatiivisiin yhteisöihin Turun kaupunkia edustavat jäsenet nimeää pormestari.**

Pormestarilla, kansliapäälliköllä ja omistajaohjausjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupungin määräysvallassa olevien yhtiöiden ja säätiöiden hallitusten kokouksissa.

4. Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtajaksi valittavan henkilön tulee olla pätevyydeltään ja osaamiseltaan kyvykäs vastaamaan hallitustyöskentelystä, sen arvioinnista ja kehittämisestä.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on osakeyhtiölain tai muun organisaatiota koskevan erityislainsäädännön mukaisten tehtävien lisäksi huolehtia siitä, että hallitus toimii hyvän hallintotavan, kaupunkistrategian, omistajapolitiittisten linjausten ja yhteisölle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hallituksen puheenjohtaja huolehtii hallituksen työskentelyn arvioinnista sekä informoi hyvissä ajoin yhteisön valvontavastuuhenkilöä hallituksen työskentelyn arvioinnin tuloksista ja hallituksen kokoonpanon muutostarpeesta.

Kaupungin nimeämä tytäryhtiön ja osakkuusyhtiön hallituksen puheenjohtaja osallistuu yhtiökokouksiin.

Kaksoisroolien välttämiseksi konsernijohtoon kuuluvan luottamushenkilön ja viranhaltijan tai yhteisön valvontavelvollisen ei tule pääsääntöisesti kuulua kaupungin määräysvallassa olevien strategisten yhteisöjen toimielimiin.

5. Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan kanssa tehdään kirjallinen johtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy.

Toimitusjohtajan tulee pyytää hallituksen lupa sivutoimen pitämiseen sekä ilmoittaa sidonnaisuudet ja omistukset muissa yhteisöissä, mikäli näillä on merkitystä tehtävien hoitamisen kannalta.

Toimitusjohtaja ei saa toimia hallituksen jäsenenä.

Toimitusjohtaja osallistuu yhtiökokouksiin.

6. Hallituksen työjärjestys

Strategisten yhteisöjen hallitusten on hyväksyttävä hallituksen työjärjestys, jossa hallituksen työskentelystä määrätään.

7. Toimikunnat

Yksinomaan kaupungin omistamilla yhteisöillä ei tule olla hallitusten rinnalla työskenteleviä pysyviä toimikuntia.

Mikäli hallitus asettaa **tilapäisiä** toimikuntia erityisten asioiden hoitamista varten, toimikuntien asettamisesta ja jäsenistä on mainittava toimintakertomuksessa. Toimikuntien on raportoitava työstään hallitukselle.

8. Palkkiot

Tytäryhtiöiden hallituksen jäsenten palkkiot määrätään yhtiökokouksessa tai säätiöiden osalta hallituksen kokouksessa konsernijaoston päättämällä tavalla. Jaoston harkinnan mukaan kokouspalkkioiden lisäksi voidaan maksaa vuosipalkkioita. Tytäryhteisöjen hallitusten sihteerien palkkiot määrätään konsernijaoston päättämällä tavalla.

Tilinpäätöksessä on ilmoitettava erikseen toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille maksettujen palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä.

9. Yhteisöjen raportointi

Hallituksen on hyväksyttävä yhteisölle raportointimalli, joka tuottaa yhteisön toiminnan laajuuteen nähden hallitukselle riittävää tietoa yhteisön toiminnasta ja taloudesta.

10. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sopimushallinta

Tytäryhteisön hallituksen tulee huolehtia siitä, että yhteisö noudattaa Turun kaupunginvaltuuston päättämiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita **sekä soveltuvin osin sopimushallinnan** ohjeita.

Hallitus ohjaa, tukee ja valvoo yhteisön sisäisen valvonnan, **riskienhallinnan ja sopimushallinnan** toteuttamista. Riskienhallinta sisältää riskien tunnistamisen, analysoinnin ja priorisoinnin, hallinnan toimenpiteiden määrittelyn ja valvonnan sekä tuloksellisuuden arvioinnin. Strategisilla yhteisöillä tulee olla hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

Hallitus käsittelee ja hyväksyy osana tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymistä selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, havaituista puutteista, merkittävimmistä riskeistä ja kehittämistarpeista. Hallituksen tulee reagoida, mikäli raportointi sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta eivät osoita järjestelmän toimeenpanoa ja tuloksellisuutta.

Yhteisön toimintaan liittyvä riskienarviointi tulee tehdä vuosittain osana toimintakertomusta, jonka tulokset tulee raportoida **kansliapäällikölle, omistajaohjausjohtajalle** ja riskienhallintapäällikölle. Hallituksen tulee raportoida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta ja toimivuutta vuosittain konsernijohtolle ja sisäiselle tarkastukselle esimerkiksi konsernijaoston käsitellessä yhteisön yhtiökokousmateriaalin keväällä.

Rahoitusriskien hallinnan osalta tulee noudattaa näissä konserniohjeissa olevia erillisiä rahoitusriskien hallintaa koskevia ohjeita.

Yhteisön sopimushallinnassa tulee kiinnittää huomiota sopimusten riskiarviointiin, sopimusten valmisteluun, sopimusvalvontaan mukaan lukien laskutuksen valvonta, raportointi, reklamointi ja tiedonkulku. Kunkin sopimuksen vastuuhenkilö tulee määritellä yhteisön sisällä.

11. Lahjonnan vastaiset periaatteet

Hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa. Yhteisössä tulee noudattaa kansainvälisesti hyväksytyjä lahjonnanvastaisia periaatteita sekä soveltuvin osin Suomen Kuntaliiton suositusta kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille tarjottavien etuuskien hyväksymisestä.

12. Omistajaohjaus

Käyttäessään omistajaohjausta Turun kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevan lainsäädännön sekä yhtiön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön jollekin omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Toiminnassaan yhteisöjen hallintoelimissä Turun kaupungin nimeämien edustajien tulee edellä mainitun osakkaiden tasapuolisen kohtelun vaatimuksen asettamin rajoituksin ottaa huomioon Turku-konsernin etu.

Omistajaohjauksen taso riippuu yhteisön luonteesta ja olosuhteista:

- Turun kaupungin rahoittamille yhteisöille ja sidosyksiköille voidaan asettaa omistajaohjauksessa tiukempia vaatimuksia kuin muille yhteisöille.
- Monopoliaseman tai toiminnallisen riskin vaikutus otetaan huomioon omistajaohjauksessa tiukentavana tekijänä.
- Markkinoilla toimivalta yhteisöltä edellytetty **kilpailukyky edellyttää tapauskohtaisesti laajempia toimintavapauksia omistajaohjaukseen.**
- Muiden omistajien huomioiminen **osakeyhtiölain edellyttämällä tavalla erityisesti** osakkuusyhteisöissä.
- **Yhteisöä koskevan erityislainsäädännön ottaminen huomioon omistajaohjeita arvioitaessa.**

Ohjaustasolla voi olla vaikutusta muun muassa konsernin tuottamien tukipalvelujen käyttöön, yhtiöiltä suoritettaviin hankintoihin, henkilöstöpolitiikkaan sekä siihen, onko yhteisöä koskevaan asiaan merkittävyyden vuoksi pyydetävä omistajan ennakkonäkemyksiä.

13. Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjasalaisuus

Yhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernijohtoon kuuluva (ml. asianomaiset luottamushenkilöt), valvontavastuuhenkilö tai muu kaupungin viranhaltija tai työntekijä ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Yhteisössä saatua salassa pidettävää tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi tai hyödyksi kaupungin muussa päätöksenteossa.

Yhteisön kaupungille toimittamien asiakirjojen julkisuus määräytyy viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla. Mikäli kaupungille toimitetut asiakirjat sisältävät viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslain) mukaan salassa pidettäviä tietoja, yhteisön on selvästi merkittävä asiakirjoihin salassapito sekä sen julkisuuslain mukainen peruste. Julkisuuslain mukaan asiakirjan julkisuutta koskevan asian päättää kuitenkin se viranomainen, jolle asiakirja on toimitettu.

14. Vastuuvakuutukset

Yhteisöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

15. Poliittisen toiminnan tukeminen

Tytäryhteisöt eivät saa osallistua poliittisen toiminnan tukemiseen suorilla taikka epäsuorilla toimenpiteillä.

9. Valvontavastuu

Valvontavastuuhenkilön määrää Turun kaupungin hallintosäännössä tai muussa **säännöstössä** määritelty tahon.

Kaupunkikonsernin strategisten ja operatiivisten yhteisöjen valvontavastuuhenkilönä toimii omistajaohjausjohtaja. Mikäli omistajaohjausjohtaja kuuluu joidenkin yhteisöjen hallitukseen tai muuhun toimielimeen, valvontavastuuhenkilönä toimii kansliapäällikkö.

Valvontavastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa edustaa kaupunkia yhtiökokouksessa ja toteuttaa hänelle annettua konserniohjetta kokouksissa. Valvontavastuuhenkilö edustaa omistajaa yhteisöön nähden. Valvontavastuuhenkilö huolehtii siitä, että omistajan kannanotot toimitetaan yhtiöille ja, että kannanotot tehdään näissä konserniohjeissa säädetyllä tavalla.

10. Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen merkittävistä toimenpiteistä

Tytäryhteisön ja osakkuusyhteisön on tiedusteltava omistajan ennakkonäkemystä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen toteuttamista seuraavista toimenpiteistä:

1. tytäryhteisön perustaminen,
2. yhteisön toiminta-ajatuksen tai toiminnan olennainen muuttaminen,
3. yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen,
4. yritysjärjestely,
5. yhteisön toimintaan tai talouteen nähden merkittävät investoinnit sekä vastaavan tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen tai muun merkittävän sopimuksen tekeminen,
6. varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus,
7. osakkeiden merkintä tai hankkiminen, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi,
8. merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muihin yhteisölle merkittäviin rahavelvoitteisiin sitoutuminen tai niiden ehtojen muuttaminen sekä raha- ja pääomamarkkinoilla olevien johdannaisinstrumenttien käyttäminen kohdassa 10.4.1. mainituin asuntojen vuokraustoimintaa harjoittavia yhtiöitä koskevin poikkeuksin,
9. sopimukset yhtiön ja yhtiön osakkeenomistajan tai yhteisön ja sen hallituksen jäsenen välillä, kun sopimus koskee muuta kuin yhteisön tavanomaista toimintaa tai se tehdään epätavallisissa ehdoissa, sekä tällaisten sopimusten muuttaminen tai tällaisiin sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen,
10. yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä,
11. yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen,
12. tytäryhteisön palveluksessa olevan taloudellisesta tai tuotannollisesta syystä tapahtuva irtisanominen tai lomauttaminen yli 90 päiväksi, kokonaan markkinoilla toimivien yhtiöiden osalta ennakkonäkemys tarvitaan vain, mikäli YT-neuvottelun tavoitteena on henkilöstön irtisanominen,

13. tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavan palkka- ja muiden palvelus-
suhde-ehtojen ja eläke-etujen vahvistaminen tai sisällöllinen muuttaminen
lukuun ottamatta alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia palkan
yleiskorotuksia tai mikäli toimitusjohtajaan ei sovelleta työehtosopimuksen
määräyksiä, vastaavan tasoista yleiskorotusta,
14. tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavan toimihenkilön ottaminen,
15. tytäryhteisön aseman arviointi julkisista hankinnoista annetussa laissa tar-
koitettuna hankintayksikkönä, mikäli tytäryhteisö katsoo, että se ei ole
hankintayksikkö,
16. tytäryhteisön sidosyksikköasemaan vaikuttava toimenpide, jos tytäryhteisö
on julkisista hankinnoista annetussa laissa tarkoitettu sidosyksikkö suh-
teessa kaupunkiin,
17. kuntalaisilta perittävien asiakasmaksujen tariffirakenne tai uusien tariffien
käyttöönotto tai
18. kun päätettävä asia muuten merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kaupungin
toimintaan tai taloudelliseen asemaan tai vastuuseen.

Yhteisön pyyntö osoitetaan kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja toimitetaan sähköisesti osoitteeseen: turun.kaupunki@turku.fi.

Konsernijaosto tekee tässä pykälässä mainittuja asioita koskevat kannanotot strategisten yhteisöjen osalta.

Operatiivisten yhteisöjen osalta kaupungin ennakonäkemyistä vastaavan kannanoton antaa kansliapäällikkö.

Muissa kuin tässä kohdassa mainituissa asioissa omistajan ohjeistuksen antaa **omistajaohjausjohtaja lukuun ottamatta ohjeita, joiden täytäntöönpano kaupunkiorganisaatiossa edellyttää kansliapäällikön toimivaltaa.**

Kannanotto tulee antaa viimeistään 2 kuukauden kuluessa tiedotuksen tapahtumisesta. Tytäryhteisön tulee informoida valvontavastuuhenkilöä mahdollisesta kiireisemmästä aikataulusta.

Tytäryhteisön tytäryhteisö informoi vastaavasti emoyhteisöään. Mikäli tytäryhteisön toimenpiteellä on olennainen merkitys tytäryhteisön emoyhteisön toiminnan tai talouden kannalta, viimeksi mainitun on informoitava myös kaupunkiemoa.

Ennakkokäsityksen pyytäminen on osa yhteisön johdon huolellisuusveloitteen toteuttamista. Ennakkokäsityksen pyytäminen ja antaminen ei kuitenkaan siirrä kyseistä yhteisöä koskevan lain mukaista toimitusjohtajan tai hallituksen vastuuta konsernijohdolle eikä se myöskään merkitse oikeudellisen yhteisvastuun syntymistä.

11. Konserniraportointi ja tavoitteiden asettaminen

Kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa. Konsernijohto asettaa yhteisöille tavoitteet talousarvion laatimisen yhteydessä kulloinkin valitun mittariston ja seurantajärjestelmän mukaisesti. Strategisten yhteisöjen osalta tavoitteet ja mittarit asetetaan kaupunginhallituksen konsernijaoston esityksestä siten, että ne antavat riittävän tiedon **yhteisön** taloudellisesta tilasta ja toiminnasta.

Strategiset yhteisöt raportoivat toimintansa ja taloutensa kehityksestä Turun kaupungin toiminnan- ja talouden seurantaraportointiin yhteydessä kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Strategisten yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen lisäksi sekä aina, kun yhteisön toimintaan tai talouteen liittyy olennaisia poikkeamia jaoston määrittämistä tavoitteista.

Operatiivisten yhteisöjen raportointi tapahtuu yhteisön valvontavastuuhenkilölle.

Yhteisön tulee toimittaa Turku-konsernia koskevaa konsernitilinpäätöstä sekä toiminnan ja talouden seurantaan varten tarpeelliset tiedot erikseen määritettävänä ajankohtana kulloinkin annettavien ohjeistuksien mukaan.

Mikäli tytäryhteisö on julkisista hankinnoista annetussa laissa tarkoitettu sidosyksikkö suhteessa kaupunkiin, tulee yhteisön vuosittaisen raportoinnin yhteydessä antaa tieto ulkopuolisen liikevaihdon määrästä viimeisen kolmen tilikauden aikana.

Tytäryhteisön johto on velvollinen raportoimaan käsiteltävästä asiasta suullisesti konsernijaoston kokouksessa erikseen kutsuttuna.

Tytäryhteisön tulee ilmoittaa valvontavastuuhenkilölle välittömästi tilapäisestä tai pysyvästä maksukyvyttömyydestä tai sen uhasta.

Yhteisöjen tulee itse todeta ja ilmoittaa, mitkä konsernijohdolle lähetetyistä materiaaleista sisältävät liikesalaisuuksia tai ovat muulla perusteella salassa pidettäviä. Muuten materiaalit ovat julkisia.

LUKU III

12. Kaupungin yhteisöille tarjoamat konsernipalvelut ja noudatettavat periaatteet

Keskitettyjen konsernitoimintojen kohdalla noudatetaan Turun kaupungin konsernijohdon antamaa ohjeistusta. Toimintoja voidaan yhdenmukaistaa yhteisöllä ohjeistuksella ilman varsinaista keskittämistä. Lähtökohtana on, että strategiset tytäryhteisöt ja niiden tytäryhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti konsernin omia tukipalveluita ja toissijaisesti konsernin ulkopuolisia palveluntuottajia keskinäisten synergioiden hyödyntämiseksi.

Strategisten tytäryhteisöjen tulee keskitettyjä tukipalveluita kilpailuttaessaan pyytää tarjous konsernin sisäiseltä palveluntuottajalta ennen kuin se hankkii palvelun konsernin ulkopuoliselta taholta.

Turun kaupungin konsernijohdon ohjeistus toimitetaan **yhteisöille** omistajaohjausjohtajan toimesta. Ohjeistuksen laatimisesta vastaa kunkin toiminnon osalta taho, joka kaupungissa vastaa toiminnon toteuttamisesta.

Kaupunkikonsernissa yhteisiä keskitettyjä tukipalveluita tai palveluita, joissa pyritään yhtenäisiin linjauksiin ovat:

- Rahoitus ja sijoitustoiminta
- **Maksuvalmiuden hoito**
- Palvelussuhdeneuvonta
- Hankinnat
- Vakuuttaminen
- Konserniyhtiöiden tuottamat palvelukokonaisuudet
- IT-toiminnot

Konserniyhtiöllä ei ole velvollisuutta käyttää keskitettyjä IT palveluita, mutta

ne voivat halutessaan hyödyntää IT-palveluiden tuottamia palveluita, mikäli ne soveltuvat yhtiöiden tarpeisiin ja käytölle ei ole lainsäädännöllisiä esteitä.

Mikäli palvelun käyttö edellyttää muutoksia kaupungin toimintaan tai palveluun, vaadittujen muutosten on oltava linjassa konsernia ohjaavan säädösympäristön kanssa, eivätkä ne saa haitata peruskaupungin toiminnallisia prosesseja.

Muutoksista aiheutuvat kustannukset kohdistetaan yhtiölle aiheuttamisperusteen mukaisesti. Mikäli muutosten toteutus on ristiriidassa edellä mainittujen linjausten kanssa, tulee yhtiön etsiä vaihtoehtoa avoimilta markkinoilta. IT-palvelut tarjoavat yhteisöille asiantuntijapalvelua optimaalisen markkinaehtoisin vaihtoehdon valinnassa.

IT-palvelut voi tarjota konserniyhtiöille sellaisia palveluita ja järjestelmiä, joista se on vastuussa ja hallinnoi sopimuksellisesti.

13. Rahoitusta ja muuta taloudenpitoa koskevat ohjeet

Konsernirahoitus

Turun kaupunkikonsernin taloutta ja investointeja suunnitellaan ja ohjataan yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja konsernin rajalliset resurssit voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi.

Tytäryhteisöt hankkivat vieraanpääomanehtoisen rahoituksen markkinaehtoisesti kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla, joko konsernin sisäisellä rahoituksella tai suoraan pääomamarkkinoilta kaupungin omavelkaisuella takauksella tai muilla vakuuksilla.

Kaupungin rahoittaessa yhteisöjä vieraan tai oman pääoman ehtoisella rahoituksella tulee noudattaa valtioneuvoston asetuksella säännöksiä. Rahoitusta koskevan päätöksenteon yhteydessä on selvitettävä:

- sisältääkö rahoitus valtioneuvoston asetuksella säännöksiä,
- onko valtioneuvoston asetuksella sallittua ja liittyykö siihen velvollisuus hakea lupaa tai ilmoittaa tuesta Euroopan unionin komissiolle,
- dokumentoitava päätökseen valtioneuvoston asetuksella säännöksiä koskeva arviointi sekä
- rahoitussopimuksen otettavien sopimusehtojen huolehdittava tuesta saavan yhteisön velvollisuudesta ilmoittaa kaupungille saamansa tuen kokonaismäärä ja suorittaa kielletyksi katsottava tuki takaisin kaupungille.

Rahoitusta tai takausta myönnettäessä tulee noudattaa kuntalain säännöksiä kaupungin edun turvaamisesta riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla, mikäli laissa tällaista edellytetään.

Vieraan pääoman hankinta on tehtävä yhteistyössä Turun kaupungin konsernihallinnon kanssa. Tämä tapahtuu toimittamalla tarjouspyyntö rahoituksen hankinnasta **rahoitusjohtajalle** tai muutoin neuvottelemalla **rahoitusjohtajan** kanssa rahoitusjärjestelyistä.

Lähtökohtaisesti tytäryhteisöjen tulee suunnitella ja mitoittaa lainamääränsä tulo-rahoituksensa mukaisesti siten, että velka pystytään kuolettamaan vähintään investoinnin taloudellista pitoaikaa vastaavassa ajassa.

Kaupunki tekee tarvittaessa yhteisöille rahoitustarjouksen, mikäli konsernin sisäinen rahoitus katsotaan kaupungin velkaantumisen hallinnan ja hinnoittelun osalta perustelluksi rahoitusratkaisuksi. Mikäli rahoitus päädytään

hankkimaan konsernin ulkopuolelta, avustaa konsernihallinto yhteisöä tarjouspyynnön laatimisessa ja korkoriskin hallinnassa.

Tytäryhteisöiden tulee leasingrahoituksessaan käyttää aina kilpailutettua puitesopimusta joko kaupungin kilpailuttamana tai yhteisön oman kilpailutuksen perusteella. Solmittavat puitesopimukset tulee neuvotella ja tarkastaa yhdessä kaupungin kanssa ennen sopimuksen lopullista solmimista. Yli miljoonan euron kiinteistö- tai käyttöomaisuuskohteiden rahoitus tulee kilpailuttaa erikseen yllä mainitulla tavalla yhteistyössä konsernihallinnon kanssa.

Kaupunki voi konsernitalipalvelussa myöntää yhteisölle luottolimitin, jonka tarve ja käyttö tulee perustua normaalin likviditeetin ja maksuvalmiuden tukemiseen.

Tytäryhteisöt, joilla on omia tytäryhteisöjä, voivat lainoittaa omia tytäryhteisöjään tarvittaessa sisäisellä lainalla tai rahoituslimitillä. Näiden tarkoitus tulee kuitenkin olla pääasiassa lyhytaikainen ja tytäryhteisöjen tulee arvioida antolainauksen riskit osana normaalia operatiivista riskienhallintaansa.

Rahoitusriskien hallinta

Yhteisöjen tulee pyrkiä tasapainoiseen ja monipuoliseen rahoitusrakenteeseen. Luotonantajan valinnassa ja lainojen erääntymisaikataulussa vältetään liiallisia ajallisia keskittymiä. Lähtökohtaisesti yhteisön korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti hajauttamalla lainaposition viitekorkoja eri maturiteetteihin.

Konsernihallinto koordinoi ja ohjeistaa keskitetysti yhteisöjen rahoitusriskien hallintaa, mutta operatiivinen riskienhallinta on osakeyhtiö- ja säätiölain mukaisesti yhteisöjen vastuulla. Konsernihallinto voi toimia tarvittaessa osapuolena rahoitusriskien hallintaan liittyen ja solmia tarkoitusta varten yhteisön kanssa sopimuksia. Yhteisöt raportoivat pyydettäessä konsernihallinnolle yhteisön rahoitusasemasta ja niihin liittyvistä sopimuksista. Lähtökohtaisesti tiedot merkittävimmistä laina- ja johdannaispositioista kerätään konsernin yhteiseen tietojärjestelmään, jota käytetään rahoitusriskien seurannassa ja raportoinnissa.

Sijoitukset

Tytäryhteisöt eivät harjoita omaa sijoitustoimintaa vaan niiden likvidit kassavarat sijoitetaan ensisijaisesti Turun kaupungin konsernitalille avistaehtoisesti tai erikseen sovittaviin kaupungin kassaan tehtäviin määräaikaisiin sijoituksiin. Tällä menettelyllä tuetaan Turun kaupungin likviditeetti- ja varallisuusasemaa sekä vähennetään kaupungin velkaantumistarvetta.

Kaupunki sopii yhteisön kanssa kullekin lyhytaikaiselle sijoitukselle markkina-tilanteen mukaisen tuoton kaupunginhallituksen määrittämien periaatteiden ja **hallintosäännön** mukaisesti. Toistuvat sijoitukset vahvistetaan Turun kaupungin ja yhteisön kanssa solmittavalla sijoitussopimuksella. Erikseen voidaan sopia sijoitussopimuksen perusteella tehtävistä pitkäaikaisista sijoituksista, joita konsernihallinto hallinnoi asianomaisen yhteisön puolesta.

14. Maksuliikenne

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa konsernihallinnon maksuliikenteestä antamia ohjeita kuten maksuvalmiuden ennustaminen. Konsernihallinto kilpailuttaa koko konsernin maksuliikenne- ja rahahuoltopalvelut yhdenmukaisella tavalla ja kaikkien yhteisöjen tulee sopeuttaa omat palvelutarpeensa vastaamaan konsernitasolla kilpailutettuja pankki- ja maksuliikennepalveluita. Konsernin maksuliikenteen tulee pääsääntöisesti tapahtua kaupungin konsernitalijärjestelmän sisällä. Tämän tavoitteena on hyödyntää konsernin volyymietuja saapuvassa ja lähtevässä maksuliikenteessä sekä muissa pankkipalveluissa.

15. Takaukset

Tytäryhteisöjen vieraan pääoman korkomenojen minimoimiseksi voidaan kaupungin omavelkaisen takauksen myöntämistä harkita, mikäli se nähdään kuntalain, kaupungin kokonaisriskin tai omistajapolitiikan linjausten lähtökohdista mahdolliseksi ja perustelluksi.

16. Hankinnat

Yhteisöjen on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen. Tytäryhteisöjen on noudatettava kaupungin hankintastrategian linjauksia ja otettava huomioon strategian mukaisesti mm. taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset tavoitteet hankinoissa. Hankintastrategian linjauksista voi poiketa ainoastaan pakottavasta lainsäädännöstä johtuvista syistä.

Yhteisöjen on kohdeltava kilpailutukseen osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti (liike- ym. salaisuuksista aiheutuvat rajoitukset huomioiden) ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Yhteisöjen on noudatettava harmaan talouden torjunnasta annettuja säännöksiä ja ohjeita sekä huomioitava ihmisoikeudet alihankintaketjuissaan.

Mikäli yhteisö on hankintalainsäädännön tarkoittama hankintayksikkö, sen tulee noudattaa hankinnoissaan hankintalainsäädäntöä. Mikäli yhteisö on hankintalainsäädännön tarkoittama sidosyksikkö, sen tulee huolehtia, ettei se menetä sidosyksikköasemaansa ulkopuolisen liikevaihdon muodostumisella ilman konsernijaoston kannanottoa.

Yhteisöjen tulee hankintalainsäädännön mahdollistaessa käyttää julkisissa ja muissa hankinnoissaan kaupungin hankintapalveluiden kilpailutuspalvelua, olla mukana keskitetyistä kilpailutetuissa hankinnoissa sekä käyttää hankintasopimuksia, joista kaupunki on erillisellä päätöksellä päättänyt ja joissa yhteisö on ollut mukana.

Hankintapalvelut antaa neuvontaa julkisina hankintoina toteutettavista kilpailutuksista ja keskitetyistä hankinnoista.

Mikäli lainsäädäntö mahdollistaa, tytäryhteisöjen on pyrittävä siihen, että niiden tuottamia palveluja koskevat hankinnat tehdään konsernin sisäisesti. Hankinnat tehdään markkinahinnalla. Konsernin sisäisissä hankinnoissa tulee ottaa huomioon kilpailu- ja hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset.

Mikäli kaupunkikonsernin toiminto yhtiötetään hankintasopimuskauden aikana, perustetun tytäryhteisön tulee sitoutua voimassa oleviin kaupungin hankintasopimuksiin kunkin sopimuskauden loppuun saakka.

17. Henkilöstöpolitiikka

Turun kaupunkikonsernin tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Hyvän työnantajapolitiikan varmistamiseksi tulee yhtiön johdon käydä aktiivista keskustelua konsernijohtoon edustajien kanssa, jotta molempien toiminnan kehittäminen olisi vuorovaikutteista.

Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut, harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin. Turun

kaupungin rahoittamien ja monopoliluoteisten yhtiöiden osalta konsernijaosto voi valvoa ja ohjeistaa yhtiön henkilöstöpolitiikkaa.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi **Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajan (KT)** perustamaan työntantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja **tytäryhteisön** etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa lähtökohtaisesti Kuntien eläkevakuutuksessa.

Henkilöstön edustuksesta yhteisön hallinnossa sovitaan yhteisön johdon ja henkilöstön kesken. Henkilöstön edustus perustuu erilliseen yhteistoimintaan henkilöstön ja työnantajan välillä.

18. Kaupunkikonsernin tarkastus ja valvonta

Konsernin tilintarkastus

Kaupunkikonsernissa tilintarkastuspalvelujen koordinointi ja kilpailutus järjestetään keskitetysti tarkastuslautakunnan toimesta. Tytäryhteisön toimielin sitoutuu tämän konserniohjeen hyväksymisellä valitsemaan tilintarkastajakseen vähintään yhden kilpailutuksen voittaneen tilintarkastusyhteisön tai tämän kumppanuusyhteisön tilintarkastajista.

Yhteisöjen sisäinen valvonta ja tarkastus

Yhteisön tulee järjestää itselleen toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta ja tarkastus. Sisäisessä tarkastuksessa on mahdollista käyttää kaupungin sisäisen tarkastuksen yksikköä sen käytettävissä olevien voimavarojen mukaan.

19. Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niistä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Viestinnän on oltava avointa, aktiivista ja julkisuuslain mukaista. Viestinnässä on otettava huomioon yhteisöjen erilainen oikeudellinen asema, toiminnan luonne ja kilpailutilanne markkinoilla, mikä saattaa vaikuttaa tiedottamisen laajuuteen ja ajoitukseen.

Viestinnässä on otettava huomioon myös kielilain vaatimukset.

Yhteisön on annettava tiedotusta varten valvontavastuuhenkilölle hänen ohjeidensa mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjen tulee neuvotella kaupungin kanssa ennen olennaisten muutosten tekemistä markkinointi-ilmeeseen tai brändiin. Kaupunki voi antaa tarkempia ohjeita yhteisöjen visuaalisesta ilmeestä kuten verkkosivuista.

20. Tietojen antaminen

Yhteisöjen tulee toimittaa Turun kaupungin konsernijohdolle, **valvontavastuuhenkilölle ja sisäiselle tarkastukselle** näiden pyytämät tiedot ja asiakirjat yhteisön toiminnasta, mikäli tämä tieto on tarpeen konsernin kokonaisedun arvioimiseksi tai muusta perustellusta syystä huomioiden kuitenkin lainsäädännössä asetetut pakottavat säännökset.

Yhteisöt ylläpitävät omia perustietojaan Turun kaupungin ylläpitämässä tietojärjestelmässä (Extranet) siinä laajuudessa kuin konsernijohto on katsonut tarpeelliseksi riittävän tiedonsaannin mahdollistamiseksi.

Strategisten yhteisöjen tulee huolehtia siitä, että konsernijohdolle toimitetaan seuraavat yhteisöä koskevat asiakirjat

- Hallituksen työjärjestys
- Kaupparekisteriote
- Osakasluettelo
- Osakassopimus
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet
- Tilinpäätös
- Toimitusjohtajasopimus
- Yhteisön strategia
- Yhtiöjärjestys/säätiön säännöt

Yhteisön tulee ilmoittaa, jos se katsoo joidenkin tietojen kuuluvan liikesalaisuuden piiriin.

21. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeus

Kuntalain 124 § mukaan tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunta voi kutsua strategiseksi yhteisöksi tai strategiseksi säätiöksi määritellyn tai muun kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisön ja kaupungin määräysvaltaan kuuluvan säätiön toimielimen jäsenen sekä niiden palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi.

Lautakunnalla on oikeus saada tietoja edellä mainittujen yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta sen arvioimiseksi, onko kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko omistajapoliittisia linjauksia noudatettu.

Tilintarkastajalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta ja Turun kaupunkikonserniin kuuluvilta yhteisöiltä tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita hän pitää tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi.